

Prao – Koppling mellan skola och yrkesliv

Prao – Koppling mellan skola och yrkesliv - Samhällskunskap, Årskurs 7-9

Del av 1 i Prao – Koppling mellan skola och yrkesliv

Syfte

Hur kan kopplingen mellan skola och yrkesliv ska bli tydligare?

Läraren reflekterar

Praon kan ha många syften. En anledning kan vara att förbereda eleverna för kommande yrkesliv och lyfta fram olika yrken för att inte begränsa valen. I det här avsnittet av [Skolministeriet](#) lyfts att prao kan bli enformigt och orättvist. Skolans uppdrag är att förbereda eleverna för att leva och verka i samhället. I skolans övergripande mål och riktlinjer kan man läsa att skolan ska ge eleven kunskaper att kunna göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Det ställer krav på undervisningen. I kapitlet om "Skolan och världen" kan vi läsa att:

Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
- vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Möjliga kopplingar till ämnen

Samhällskunskap om studie- och yrkesval

Montessoriskolan Elyseum i Göteborg haft miljöpraktik där vi kan följa deras arbete med hållbarhet i [denna film](#) som jag tyckte var intressant att börja med. Ämnen som berörs är arbetsmiljö och arbetsrätt, men även de olika samband som kan finnas mellan de val man gör vad gäller utbildning. Efter prao kan eleverna få kortskriva och problematisera olika mönster och faktorer som har betydelse för val av yrkesliv.

- Filmer [om gymnasieångest från Orka Plugga](#)
- Filmer [om gymnasieångest från UR Skola](#)
- Filmer [om olika yrken](#)
- Podd [Jobba, sova, dö](#)

Svenska

I svenska kan man låta eleverna förbereda intervjufrågor och planera för att intervjua sin handledare. Dessa frågor finns nedan och de har min kollega Anna Rydberg gjort tillsammans med mig och vår studie- och yrkesvägledare Jenny Schneider. Detta underlag kan de sedan använda för att skriva en krönika eller ett reportage där eleverna får problematisera yrken idag mot förr. De kan också problematisera kön och bakgrund och resonera kring de samband som kan finnas. I inledningstexten till ämnet svenska står ju att språket främst ska användas för att utveckla identiteten, och den kan vara starkt förknippad med yrkesval och framtidstro.

Skaffa kunskaper för resonemang

På [Arbetsförmedlingen finns det en hel del filmer](#) man kan titta på inför praon för att öppna upp perspektiv för att kunna göra iakttagelser på praoplatsen som sedan redovisas i en skrivuppgift och muntlig presentation.

Dessa filmer berör även innehållet i samhällskunskapen så ett samarbete kan vara en god idé. Dela i så fall upp texter, filmer, samtal och uppgifter mellan ämnena.

Förslag på diskussionsfrågor till filmerna:

- Vilka yrken som är kvinnodominerande respektive mansdominerade?
- Vilka val avgör ens yrkesval?
- Hur påverkar kunskaperna i svenskaspråket ens möjligheter på arbetsmarknaden?
- Kan social eller kulturell bakgrund begränsa yrkesvalen?
- Hur såg yrkesvalen ut förr i tiden? Var det vanligare med begränsningar då? Hur har förändringen möjliggjorts? Hur tror du att det ser ut om tio år?
- Hur kan jag göra för att motverka traditionella mönster?

Skrivuppgift och muntlig redovisning

Efter praon kan eleverna få skriva antingen ett reportage eller en krönika där de får problematisera kring något de reflekterat över och få oss att tänka till. Jag har valt att formulera dem som skrivuppgifterna där innehållet från läroplanen används samt att de får använda sig av de kunskaper de fått av filmerna och den egna praon i syfte att fördjupa sitt resonemang. Jag kommer att låta mina elever få läsa varandras texter och dessa kommer också att sparas för nästa års elever som ska ut på praon.

Mina elever kommer också få planera en muntlig presentation med stöd av digital teknik. Just presentationerna kommer att utgå ifrån skola och samhällsliv vilket tangerar syftet med praon väl. **Uppgiften i bifogad fil längst ned.**

LGR 11 Förmåga

Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar, uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värdering och olika perspektiv (SH).

Formulera sig och kommunicera i tal och skrift, anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang (SV).

Central innehåll (SH)

Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningsvägar, yrkesval och entreprenörskap i ett globalt samhälle. Några orsaker till individens val av yrke och till löneskillnader.

Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

Centralt innehåll (SV)

Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg, för att planera och genomföra muntliga presentationer.

Kunskapskrav (SH och SV)

Eleven kan föra /.../ resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då /.../ samband mellan olika faktorer som har betydelse för individens möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation (SH).

Eleven kan skriva olika slags texter med **god** språklig variation, **välutvecklad** textbindning samt **väl** fungerande anpassning till texttyp, språkliga normer och strukturer (SV).

Eleven kan samtala om och diskutera varierande ämnen genom att ställa frågor och framföra åsikter med **välutvecklade och väl** underbyggda argument på ett sätt som **för samtalen och diskussionerna framåt och fördjupar eller breddar dem**. Dessutom kan eleven förbereda och genomföra **välutvecklade** muntliga redogörelser med **väl** fungerande struktur och innehåll och **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang (SV).